

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 76/2022
24.02.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића председника већа, Бранке Дражић, Данијеле Николић, Гордане Џакула и Марине Милановић чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Јасмин Душтинац адвокат из ..., против тужене „Комерцијална банка“ АД Београд, чији је пуномоћник Немања Алексић адвокат из ..., ради утврђења ништавости и стицања без основа, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду Гж 15442/19 од 25.08.2021. године, у седници већа одржаној дана 24.02.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду Гж 15442/19 од 25.08.2021. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Вишег суда у Београду Гж 15442/19 од 25.08.2021. године и пресуда Првог основног суда у Београду П 2656/19 од 04.06.2019. године тако што **СЕ ОДБИЈА** тужбени захтев којим је тужиља тражила да се утврди да је ништава и да не производи правно дејство одредба уговора о динарском кредиту за рефинансирање без девизне клаузуле број ... од 18.12.2016. године, и то члан 6. став 1. уговора и да се **ОБАВЕЖЕ** тужена да тужилји на име стицања без основа исплати износ од 13.000,00 динара са законском затезном каматом од 18.02.2016. године као и да јој надокнади трошкове поступка у износу од 25.840,00 динара, са законском затезном каматом од дана наступања услова за извршење.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужиља да на име трошкова поступка исплати туженој износ од 46.940,00 динара у року од осам дана од достављања преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 2656/19 од 04.06.2019. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев и утврђено да је одредба уговора о динарском кредиту за рефинансирање кредита без девизне клаузуле број ... од 18.02.2016. године, и то члан 6. став 1. уговора који гласи: „корисник кредита се обавезује да по основу обраде кредитног захтева и пуштања кредита у коришћење плати банци једнократну накнаду у висини од 2% о износа реализованог кредита из члана 1. уговора“, апсолутно ништава одредба и да не производи правно дејство. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужилји на основу стицања без основа исплати износ од 13.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 18.02.2016.

године као дана стицања па до исплате. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиљи надокнади трошкове парничног поступка у износу од 28.840,00 динара са законском затезном каматом почев од дана наступања услова за извршност пресуде па до исплате. Ставом четвртим изреке обавезана је тужиља да туженој надокнади трошкове парничног поступка у износу од 7.500,00 динара са законском затезном каматом почев од дана наступања услова за извршност пресуде па до исплате.

Пресудом Вишег суда у Београду Гж 15442/19 од 25.08.2021. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П 2656/19 од 04.06.2019. године у ставу првом и другом изреке пресуде. Ставом другим изреке, преиначена је одлука о трошковима поступка садржана у ставу трећем изреке пресуде Првог основног суда у Београду П 2656/19 од 04.06.2019. године и обавезана је тужена да тужиљи на име накнаде трошкова поступка исплати износ од 25.840,00 динара са законском затезном каматом од дана наступања услова за извршење до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је, због погрешне примене материјалног права, благовремено изјавила ревизију предвиђену чланом 404. ЗПП (посебна ревизија).

По оцени Врховног касационог суда, посебна ревизија тужене у овом спору је дозвољена јер постоји потреба за уједначавањем судске праксе, због чега је одлучено као у првом ставу изреке.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужене основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, оспореном одредбом уговора о готовинском кредиту од 18.02.2016. године уговорена је обавеза плаћања једнократне накнаде у висини од 2% од износа одобреног кредита. У понуди тужене банке од 11.02.2016. године исказани су сви трошкови кредита. Од тужиље је на дан закључења уговора о кредиту наплаћен износ од 13.000,00 динара, поред осталог и накнада за обраду кредитног захтева у означеном проценту од кредита одобреног у износу од 650.000,00 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су усвојили тужбени захтев. По становишту судова, тужена банка имала је право да од тужиље наплати накнаду за обраду кредитног захтева, исказану кроз обрачун ефективне каматне стопе, али да тужиљи у понуди није на јасан и недвосмислен начин презентовано и појашњено шта конкретно представља и обухвата једнократна фиксна накнада предвиђена оспореном одредбом уговора. Из тих разлога, применом чланова 103. став 1. и 105. став 1. Закона о облигационим односима, утврђена је ништавост означене уговорне одредбе, а применом чланова 104. став 1. и 210. истог закона тужена обавезана на враћање онога што је примила од тужиље у извршењу њене обавезе из те одредбе.

Према становишту Врховног касационог суда, основано се ревизијом указује на погрешну примену материјалног права.

Правилан је закључак нижестепених судова да је тужена имала право да од тужиле наплати накнаду за обраду кредитног захтева, уговорену спорном одредбом. Међутим, погрешан је став судова да је та одредба уговора ништава зато што тужилци у понуди тужене није на јасан и недвосмислен начин представљено шта та накнада обухвата. Понуда тужене банке од 11.02.02016. године сачињена је на обрасцу прописаном Одлуком о условима и начину обрачуна ефективне каматне стопе и изгледу и садржини образаца који се уручују кориснику („Службени гласник Републике Србије“ број 65/11) и садржи све трошкове кредита исказане по врсти и висини, поред осталог и накнаду за обраду кредитног захтева у процентуалном и номиналном износу. Тужилци је пријемом ове понуде у предуговорној фази обавештена о врсти и висини свих трошкова кредита који падају на њен терет, на начин који испуњава услов одређености обавезе у смислу члана 50. Закона о облигационим односима. Одредбом члана 17. став 4. тачка 10. Закона о заштити корисника финансијских услуга и означеном Одлуком Народне банке Србије није предвиђена дужност банке да кориснику кредита мора предочити структуру или спецификацију трошкова, како би се сматрало да је клијент са њима упознат на јасан и недвосмислен начин.

Следствено изложеном, по схватању ревизијског суда, спорна уговорна одредба није ништава у смислу члана 103. став 1. Закона о облигационим односима, па зато не постоји ни обавеза тужене на реституцију - враћање примљеног, на основу члана 104. став 1. истог закона. Због тога је применом члана 416. став 1. ЗПП, одлучено као у другом ставу изреке.

Одлука о трошковима поступка, садржана у трећем ставу изреке, донета је применом члана 165. став 2. у вези члана 153. став 1. и члана 154. ЗПП. Туженој су досуђени трошкови за састав жалбе у износу од 12.000,00 динара, судске таксу за жалбу и другостепену пресуду у износу од по 2.420,00 динара, састав ревизије у износу од 18.000,00 динара, таксе на ревизију у износу од 4.840,00 динара и одлуку по ревизији у износу од 7.260,00 динара.

**Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић